

На данашњи дан 1219. године Васељенски патријарх Манојло Сарантен, који се због крсташке окупације Цариграда 1204. налазио у Никеји, уз сагласност византијског цара Теодора I Ласкариса хиротонисао је Саву Немањића, потоњег Светог Саву, за првог српског архиепископа. Тим чином настала је Српска православна црква као аутокефална (самостална) црквена организација у оквиру Православне цркве. Средиште српске цркве у прво време било је у манастиру Жича. Цар Стефан Душан уздигао је 1346. српску цркву на ранг патријаршије.

Српска православна црква током векова је играла кључну улогу у формирању и очувању српског националног идентитета, нарочито у периоду када српска држава није постојала, а Срби били расути по Османском царству, Хабсбуршкој монархији и Млетачкој републици.

Поглавар Српске православне цркве данас носи титулу: *Архиепископ пећки, митрополит београдско-карловачки и патријарх српски*

Данас је понедељак, **28. август 2017.**

430 - Умро је Аурелије Августин, познатији као Свети Августин, епископ у римској северној Африци, најзнаменитији представник ране хришћанске филозофије (патристике). У најважнијем делу "О држави Божјој" историју човечанства објашњавао је Божјим намерама. Притом је правио разлику између идеалне, вечне "државе Божје" и привремених, пролазних облика земаљске државе. То дело је дуго било основ црквеног тумачења световних установа. Написао је и неку врсту аутобиографије - "Исповести".

475 - Западноримски војсковођа Флавије Орест свргао и протерао цара Јулија Непота и поставио на престо свог десетогодишњег сина Ромула Августула.

1619 - Фердинанд II постао је римско-немачки цар. Његова владавина је обележена борбом против протестантизма, што је подстакло ширење Тридесетогодишњег рата.

1645 - Умро је холандски правник, писац и хуманиста Хуго Гроцијус, оснивач науке о међународном праву. Припадао је "школи природног права" и доказивао је неопходност једнакости људи пред законом. Такође је тврдио да су океани опште добро и да поједине земље немају право њиховог ексклузивног коришћења. У Холандији се у време оштрих спорова римокатолика и протестаната залагао за верску толеранцију, због чега је 1618. ухапшен у Утрехту и 1619. осуђен на доживотну робију као јеретик. Успео је 1621. да побегне у Француску и од 1635. до смрти био је амбасадор Шведске у Француској. Дела: "De iure belli ac pacis", "Mare liberum", "De iure praedae", "De veritate religionis Christianae", "Via et votum ad pacem ecclesiasticam", драме - "Christus patiens", "Sophomphaneas", "Adamus exul".

1749 - Рођен је немачки писац Јохан Волфганг Гете, једно од највећих имена светске литературе. Неколико година после завршених студија права у Стазбуру преселио се у Вајмар, где је 28 година био управник позоришта. Поред литерарног стваралаштва - писао је лирику, драме, романе, интензивно се бавио филозофијом, природним наукама, сликарством и државничким пословима у Вајмару. Србе је задужио писањем о српској народној поезији, којом се одушевљавао, и преводом више народних песама, укључујући "Хасанагиницу". Био је под утицајем Хердера који је такође био склон Србима. Оставио је једну од највећих и најзанимљивијих збирки писама. Дела: романи "Фауст", "Вилхелм Мајстер", "Вертер", "Избор по сродности", драме "Гец од Бирлинхема", "Егмонт", "Ифигенија на Тауриди", "Торквато Тасо", трагедије "Клавихо", "Ванбрачна кћи", еп "Херман и Доротеја", путопис "Путовање по Италији", аутобиографско дело "Из мог живота", поезија "Маријенбадска елегија", "Римске елегије", "Западно-источни диван", епиграми "Ксеније", "Теорија боја".

1761 - Рођен Сава Текелија, први Србин доктор права, оснивач „Текелијанума“, председник Матице српске, добротвор, племић, трговац, правник, филантроп и ктитор

1805 - На скупштини устаничких старешина у Борку је донета одлука о оснивању Правитељствујушћег совјета сербског као централног органа власти у устаничкој Србији.

1813 - Од рана у бици на Делиграду умро је српски јунак из Првог српског устанка Јован Курсула, опеван у народним песмама. У низу битака истакао се јунаштом, посебно у боју на Црном врху 1809. када су Турци под командом Алије Гушанца покушали да продру у Грузију и Јасеницу и у септембру 1810. на Варваринском пољу, када је јунаштом задивио и Турке и руске добровољце који су се борили на страни Срба.

1833 - Парламент је забранио трговину робовима у целој Британској империји.

1849 - Аустријске трупе под командом Јохана Јозефа Радечког савладале су отпор Данијела Манина и заузеле Венецију, која је у марту 1848. прогласила независност. Аустријска власт одржала се до 1866. када је подручје Венеције припојено Краљевини Италији.

1850 - У Вајмару је први пут изведена опера Рихарда Вагнера „Лоенгрин“. Оркестром је дириговао Франц Лист.

1877 - Рођен је енглески произвођач аутомобила и пилот Чарлс Стјуарт Ролс, који је с Фредериком Ројсом 1906. основао компанију за производњу аутомобила "Ролс-Ројс". Ројсова фирма почела је 1904. да прави аутомобиле, који су импресионирали Ролса, и њих двојица су две године касније постали сувласници компаније чија су возила у аутомобилској индустрији постала симбол луксуза и квалитета. Компанија "Ролс-Ројс" производи и авионске моторе. Ролс је први пилот који је - у јуну 1910. - прелетео Ламанш у оба правца без заустављања, а у јулу 1910. је као први британски пилот погинуо у авионској несрећи.

1903 - одржана оснивачка скупштина Кола српских сестара - женског културно-просветног, патриотског, ванстраначког и хуманитарног друштва. Међу оснивачима друштва истичу се Надежда Петровић, Делфа Иванић, Катарина Миловук, Драга Љочић, Анђелија Станчић, Бранислав Нушић и Иван Иванић

1910 - На свечаној седници Народне скупштине у Цетињу кнежевина Црна Гора проглашена краљевином, а кнез Никола I Петровић краљем.

1916 - Немачка је у Првом светском рату објавила рат Румунији, а Италија Немачкој.

1922 - Радио-станица WEAF у Њујорку емитовала је, први пут у свету, рекламни оглас који је трајао 10 минута.

1936 - Завршен шаховски турнир у Нотингему победом Михаила Ботвиника.

1944 - У француском граду Марсељ у Другом светском рату предали су се преостали немачки војници, а истог дана је ослобођен и оближњи Тулон.

1963 - Борац за људска права Мартин Лутер Кинг одржао је пред 200.000 учесника протестног „Марша слободе“ на Вашингтон чувени говор под називом „Сањао сам сан“.

1973 - У земљотресу југозападно од Сиудад Мексика погинуло је више од 500 људи.

1975 - Француска је послала војску и полицију на Корзику да угуше демонстрације на којима је тражена аутономија. Французи су купили Корзику од Ђенове 1768. и од тада је део француске државе изузев периода 1794. — 1796, када је острво било под британском окупацијом. Шездесетих година 20. века ојачао је покрет за аутономијом.

1987 - Умро је амерички филмски режисер Џон Хјустон, један од најистакнутијих америчких синеаста 20. века, важио је за посебно вештог у раду с глумцима. Снимио је мноштво филмова, највише пустоловног и криминалистичког жанра. Филмови: "Малтешки соко", "Рт Ларго", "Бејасмо странци", "Благо Сијера Мадре", "Џунгла на асфалту", "Црвена значка за храброст", "Афричка краљица", "Моби Дик", "Ноћ игуане", "Одсјај у златном оку", "Град изобиља", "Наш човек из Аустралије", "Судија за вешање", "Ени", "Испод вулкана".

1994 - Окончан је дводневни референдум у Републици Српској, на којем је више од 90 одсто грађана одбацило мировни план Контакт групе за Босну и Херцеговину.

1995 - Минобацачка граната усмртила је на сарајевској пијаци Маркале 37 и ранила 85 људи, за шта су после експресне "истраге" оптужени Срби, што је послужило као изговор за масовне нападе НАТО авијације на Републику Српску. УН су под притиском САД блокирале стварну истрагу, али се убрзо појавио скривени извештај према којем је та трагедија инсценирана од стране ратног руководства у Сарајеву, што је доцније потврдио и високи функционер УН Јасуши Акаши.

1996 - Влада САД забранила је вођи "Нације ислама" Луису Фаракану да прихвати обећани либијски поклон од милијарду долара с циљем економске и политичке помоћи Афроамериканцима САД.

1997 - У крвавом обрачуну ривалских банди у злогласном венецуеланском затвору "Елдорадо" погинуло је 29 људи.

1999 - У саобраћајној несрећи погинули су македонски министар Радомир Стојковски, његова супруга, ћерка и возач, после чега су норвешки војници из возила међународних снага, које је изазвало несрећу, одбили да се подвргну тесту алкохола у крви. Поручника који је скривио смрт четворо људи, суд у Ослу је у марту 2000. осудио на годину дана затвора.

2001 - Министарство унутрашњих послова Србије саопштило је да је из масовних гробница у Србији ископано више од 340 лешева за које се претпоставља да су жртве рата на Косову 1999. године.

2006 - У сукобу који је избио између ирачке војске и шиитске милиције лојалне популарном верском вођи Муктади ел Садру, у граду Диванија, јужно од Багдада, погинуло је 50 побуњеника и 23 ирачка војника, док је око 70 људи рањено.

2007 - Умро је Франциско Умбрал, један од највећих шпанских савремених писаца.

Објавио је преко 80 књига, међу којима су "Смртник и ружа" и "Мадридска трилогија". Добитник је угледних шпанских признања попут Награде принца од Астурије за књижевност 1996. и награде Сервантес 2000. Поред књижевног стваралаштва, бавио се и публицистиком у више различитих листова, међу којима су левичарски "Ел паис" и десничарски "Ел мундо".

2007 - Умрла је Драга Јонаш, спикерка и новинар. Била је спикер Радио Београда још у Краљевини Југославији. Године 1951. поново се запослила у Радио Београду и деценијама је била непревазиђени глас београдског радија. Јонашева је добитник "Букове награде" за 2004. за унапређење српске културе, просвете и науке. Добила је и годишњу награду из Фонда "Бранислав Мане Шакић" за најбољег спикера у Србији. Била је велики зналац српског језика, посебно акцентологије и учитељ свих потоњих спикера и новинара Радио Београда и Телевизије Србије.

2007 - Најмање 52 особе су погинуле а повређено је 247 у сукобу између супарничких шиитских милиција на религијском скупу у ирачком светом граду Карбали, после чега су власти прекинуле церемонију и евакуисале више од милион ходочасника. Припадници армије Махди, лојалне радикалном свештенику Муктади ал-Садру, отворили су ватру на стражаре из бригаде Бадр, наоружаног огранка Врховног исламистичког ирачког савета, који су обезбеђивали две главне џамије у Карбали.

2008 - Главни тужилац Јужне Осетије Тејмураз Хугајев изјавио је да су, током петодневних сукоба, започетих 8. августа у тој отцепљеној грузијској аутономној области погинула 1.692 цивила, да је рањено око 1.500 људи, али да број жртава није коначан.

(Танјуг)